

חג העומר וחג הביכורים

התנועה הקיבוצית חידשה עם הקמתה מנהג קדום של חגיגות לכבוד תחילת הקציר. שבועה שבועות אחר כך חוגגים את סיום הקציר בטקס הבאת הביכורים

צ'רובי שמש (שרופים מהשמש) וספוגי זיפה (מזיעים) חזרנו אחר כך לקיבוץ, מי ברגל, מי על טרקטור ומי על אופניים. אלה היו הטקסים היפים ביותר של ילדותי. ימים מהם היו רק טקסי הבאת הביכורים בשבועות, שתמיד היו חגיגיים והשרו אווירה של התעלות הרוח.

טקס הבאת הביכורים

כל ענף במשק התכונן להצגת התוצרת שלו כמה שבועות מראש. ענף השלחין הציג בגאווה חיטה, תפוחי אדמה ומבחר ירקות, לצד פלים חקלאיים מתקדמים. מהפרדס הביאו ענפים פורחים של עצי הדר. ענף הנוי התגאה בדוכן עם עצים ירוקים ופורחים, וענפי הלול והרפת תמיד גנבו את ההצגה עם עגלים חמודים ואפרוחים מתוקים. עד היום אני זוכרת את היום שבו נשלחתי אני להביא מהרפת עגל סרבן במיוחד, שכל הדרך התעקש לאכול את הזר שאמור היה לקשט את צווארו.

אחרי שחברי הקיבוץ עברו בין הדוכנים וראו את התוצרת, החלה המסכת (הצגה קצרה), על במה מקושטת בחבילות קש והמוז'יק. ראשית עלו ילדי הגנים, עם זרי פרחים על הראש וסלי טנא על הכתף. אחריהם הגיעו הרקדנים (שוב אני), הקוראים, השרים ולבסוף החלק הכי נחמד של האירוע: תהלוכת האמהות עם התינוקות שנולדו במהלך השנה, מיום הביכורים הקודם ועד חג הביכורים הזה.

מוכן שאת כל זה קינחנו בארוחה חלבית, שכללה בדרך כלל בורקס ושוקו, צופר אמיתי לקיפוצניקים בשנות השבעים.

היום, הילדים שלי חושבים ששבועות זה חג מאכלי הגבינה שקונים במבצעי החג בסופר. אולי השנה אקח אותם לאחד הקיבוצים שעדיין מקיימים את הטקס היפה הזה.

איילת פרלמוטר

בילדותי בקיבוץ נהגו לחגוג את חג העומר – חג ראשית הקציר של התבואה, קציר שמתחיל בפסח ומסתיים ביום אלה של חג השבועות.

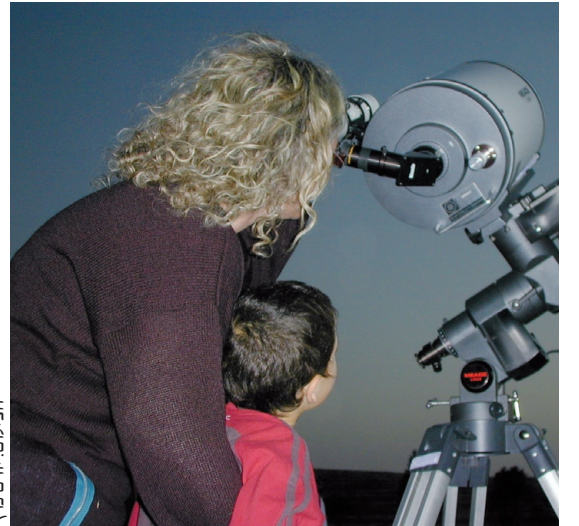
החג נערך בטבורו (במרכז) של שדה חיטה, שם העמידו במה רעועה (לא חזקה) מעגלות, שבמים רגילים היו רתומות לטרקטורים ולכבוד החג חוברו זו לזו והפכו למשהו שדומה לבמה. על העגלות נפרשו מחצלות קש או גומי, כדי שהרקדניות (ואני תמיד ביניהן) לא יראו בדיוק על מה הן עולות.

הטקס נפתח בקציר סמלי של החיטה: חברים וחברות, לבושים לבן, החזיקו בידיהם מגלים וניסו (זה לא היה קל בכלל) לקצור את החיטה "כמו פעם", לצלילי השיר "ים השיבולים שמסביב". אחרי מאמץ לא קטן הם הצליחו להגיע לבמה, מזיעים אבל גאים על ההשג, ולהציב בתוך הפדים (כדי חלב מהרפת שרוקנו לכבוד האירוע) את אלומוות (קבוצות) השיבולים.

בהמשך עלו על הבמה בזה אחר זה הקריינים וקראו בפאתוס טקסטים על עבודת האדמה ויישוב הארץ (צדקו בכל מילה), הרקדניות שלבשו חולצות לבנות רקומות כמו של רוטיות כפריות (עד היום אני זוכרת את המספנה שהסתובבה בשיר "סופי סופי ממטרה", הסתובבה והסתובבה עד שנפלה מהבמה), ילדי הגן שרקלמו מילים שלא את כולן הבינו על השדה והקמה (תבואה, חיטה) והזמרים שקולם גבלע (נכנס, נעלם) בים השיבולים שמסביב. אבל גילת הכותרת (הדבר היפה ביותר, האטרקציה) הייתה "רונדו טרקטורים" בבצוע החבר'ה מהשלחין (פלחה, גידולי שדה, ובקיצור – אלה שמגדלים לנו את החיטה). הם עלו על שלושה או ארבעה פלים חקלאיים ונסעו זה אחרי זה בעיגולים ובקווים אלכסוניים, כמו במופע של עדר פילים באתר תיירות בתאילנד (מי ידע אז שתאילנד קיימת)...

בירושלים קונצרט מיוחד ושמו "באחיפושיות", שישלב מוזיקה של באך ושל הביטלס, בביצוע אקפלה של שמיניית ווקאל.

ירח וכוכבים בפארק ספיר

חצילים: יורם פרי

פארק ספיר בערבה יארח בחג מצפה כוכבים נייד, שמפעיל יונתן אליכס, אשר צופה בכוכבים כבר 32 שנה. התצפית המודרכת תכלול לא רק את הירח אלא גם את כוכבי הלכת שבתאי ונוגה, את שביל החלב ועוד.

עושים תיקון

תיקון ליל שבועות הוא שמו של המנהג ללמוד תורה החל מערב החג ולמשך כל הלילה. על פי המסורת, התורה ניתנה לעם ישראל בבוקר חג השבועות והלימוד הוא ההכנה ליום מתן התורה.

במקומות רבים מתקיימים בערב החג תיקונים שפאלה. במוזיאון מגדל דוד בירושלים יתקיים תיקון תחת הכותרת "גן בעדן מקדם". הלימודים שם יוקדשו לתפיסת גן העדן במחשבה היהודית ויכללו מגוון הרצאות וגם סיורי חצות בעיר העתיקה ובכותל המערבי. הפניסה חופשית! במרכז מורשת בגין בירושלים ייערך התיקון תחת הכותרת "בין צדק לצדקה" ויוקדש לצדק חברתי ביהדות. במהלך הערב יתקיימו קבוצות לימוד ומעגלי שיח בנושאים חברתיים אקטואליים.

על התיקון שיתקיים במוזיאון תל אביב אחראית מכללת עלמא, והוא יעסוק השנה בנושא האמהות. הלימוד ייערך בכל אגפי המוזיאון ולאורך כל הלילה ויכלול גם סיורים והפוגות מוזיקליות.